

ומקשינן: והרי האי מקרא בבכור בהמה הוא דכתיב, ולא במעשר בהמה! (1)

ומשנינן: הרי אמר קרא "תעשה לשורך" דמשמע, קדושתו על ידי מעשה. ואם אינו ענין לבכור דהרי ליתיה בעשיה [אינו בעשיה] דמרחם קדוש הוא מאליו ואין צריך להקדישו, תנהו ענין למעשר בהמה ללמד עליו שאינו בלקוח ומתנה.

ומקשינן: מנין שהפסוק בא ללמד ב"אם אינו ענין" על מעשר בהמה, ואימא: תנהו ענין לחטאת ולאשם, ללמד שהחייב חטאת ואשם אינו מביא לקוח ומתנה, אלא מהבהמות שנולדו בעדרו?!

ומשנינן: משמעות הכתוב היא: "שורך וצאנך" דומיא דבנך ["בניך"], מה בנך שאינו בא על חטא, אף צאנך ושורך שאינו בא על חטא, ובהכרח בא הכתוב ללמד למעשר בהמה.

ואכתי מקשינן: ואימא: תנהו ענין לעולה ולשלמים של נדבה, ולא למעשר בהמה!?

ומשנינן: בעינן דומיא דבנך, מה בנך שהוא מחוייב בו ואינו (2) בנדר ונדבה, אף צאנך ושורך מיירי בדבר שאינו בא בנדר ונדבה, והיינו מעשר בהמה.

ואכתי מקשינן: ואימא: תנהו ענין לעולת ראיה [שחייב להביא כשנראה בעזרה ברגלים], שהרי מחוייב הוא בה ואינו נדר ונדבה!?

ומשנינן: בעינן דומיא דבנך, מה בנך שאין קבוע לו זמן לקדושתו, שהרי משעה שנולד הוא קדוש, (3) אף שורך וצאנך שאין קבוע לו זמן, תאמר בעולת ראה שהיא דבר הקבוע לה זמן ברגלים.

תו מקשינן: אי מה בנך אינו בלקוח כלל,

אברהם [חלק א, כח ב, ד"ה ולכאורה], שהאריך בזה.

1. א. כתב רש"י: ופריך, והא בכור כתיב, ואת ילפת מיניה מעשר בהמה! ועוד, בכור קדוש בלקוח ומתנה, שהרי משעה שנולד קדוש.

פירוש: הרי הכתוב מדבר בבכור, והאיך אתה לומד ממנו למעשר בהמה. ועוד, אפילו אם תמצי לומר שיש ללמוד מן הפסוק גם למעשר בהמה, מכל מקום הרי אי אפשר שהכתוב העוסק בבכור ימעט לקוח ומתנה, שהרי בבכור אין ספק שלקוח ומתנה חייב, שהרי משעה שנולד כבר נתקדש.

ב. הקשה הרש"ש על דברי רש"י: הרי משכחת לה גם בבכור שיהיה פטור משום לקוח ומתנה, ובכגון שהקנה המוכר את העובר

לכשיצא רובו, [כלומר, לקוח בשעה זו חשיב שעת עשייה, ואם כן, לקיחה ומתנה פוטרים בו, ואינו דומה לעוברים במעי אמן]. וראה בראשית בכורים.

ג. בראשית בכורים הביא מדברי רבינו בחיי בפירושו על התורה בסוף פרשת בחוקותי, שכתב: ואי לקח טלאים מן השוק, פטור מלעשר ופטור מן הבכורה. וראה מה שכתב שם לבאר, האיך משכחת לה פטור לקוח בבכור.

2. מרש"י נראה שהגירסא היא: אינו בנדר ונדבה, ללא "בא", והיינו שהקרבתו עצמו אינו נדבה, ולא איכפת לך אם כמותו בא בנדר ונדבה. וכך נכתב בפנים.

3. א. נתבאר על פי רש"י, וגם נראה שהוא גורס